

O NORMACH I PRZEPISACH ELEKTRYCZNYCH I NIE TYLKO

Z wielu listów do Redakcji wynika, że nowa ustawa o normalizacji z 2002 r., w części dotyczącej dobrowolności stosowania Polskich Norm, nie jest wolna od niejasności. Wątpliwości budzi treść art. 5 ust. 4: „Polskie Normy mogą być powoływane w przepisach prawnych po ich opublikowaniu w języku polskim”. Należy więc rozumieć, że powołane w nich Polskie Normy opatrzone klauzulą zobowiązującą do ich stosowania w całości lub w określonym zakresie stają się obligatoryjne. W nowej ustawie o normalizacji nie ma odniesienia do ustaw i wydanych na ich podstawie rozporządzeń zawierających takie klauzule. Ustawa unieważnia tylko poprzednią i wydane na jej podstawie rozporządzenia. Nie narusza innych ustaw i wydanych w oparciu o nie rozporządzeń, w których obowiązek stosowania Polskich Norm został zapisany przez ich powołanie, czy też ogólnie bez wymieniania tytułów lub numerów referencyjnych. Należy więc sądzić, że zapis z art. 5 ust. 4 obejmuje także ustawy i rozporządzenia obowiązujące przed wejściem w życie nowej ustawy o normalizacji. Zatem Polskie Normy powołane w tych aktach prawnych do obowiązkowego stosowania nadal są obowiązujące. Ale skoro ustawa o normalizacji nie narusza innych ustaw, to obowiązek stosowania Polskich Norm pozostaje także w odniesieniu do nieokreślonych w nich tytułem, czy numerem referencyjnym. Dobranie odpowiednich Polskich Norm z aktualnego zbioru zobowiązuje więc podmiot stosujący przepisy takich ustaw, czy też wydanych na ich podstawie rozporządzeń. Dla wielu podmiotów nie jest to obowiązek łatwy, żeby nie powiedzieć nieosiągalny. Wymaga bowiem dobrej znajomości nie tylko aktualnego zbioru Polskich Norm, ale także umiejętności wyszukiwania i posługiwania się nimi w aspekcie ogólnikowo określonego obowiązku. Być może dlatego obowiązek stosowania Polskich Norm określony ogólnie bez wymieniania ich tytułów lub numerów referencyjnych jest pomijany przy okazji nowelizacji niektórych ustaw. Dla przykładu można tu wymienić ustawę - Prawo budowlane, w której po nowelizacji ustawy z dnia 27 marca 2003 r. art. 20 ust. 1 nie zawiera już obowiązku zgodności z Polskimi Normami (por. str. 17 INPE Nr 51), choć równocześnie w ust. 2 tegoż artykułu zobowiązuje do zachowanie „zgodności z przepisami, w tym techniczno-budowlanymi”, wśród których nadal obowiązujące „Warunki techniczne jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie” znowelizowane rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., obowiązek stosowania Polskich Norm wymienia i odnosi się przeważnie do tematycznie określonych norm. Obowiązuje nadal szereg przepisów techniczno-budowlanych, w których obowiązkowi stosowania Polskich Norm dotychczas nie skonkretyzowano. Ustawy i rozporządzenia, mniej lub bardziej niezgodne z ustawą o normalizacji, nadal obowiązują i podtrzymują chaos legislacyjny w zakresie dobrowolności stosowania Polskich Norm. Nie ma prócz Sejmu w Rzeczypospolitej Polskiej instytucji, któraby zapobiegała niespójności ustaw i wydawanych na podstawie delegacji ustawowych rozporządzeń. Trybunał Konstytucyjny wprawdzie kontroluje zgodność ustaw z Konstytucją, ale

tylko każdej z osobna. Innym mankamentem ustawodawstwa są błędy prawne, redakcyjne i merytoryczne, nie liczenie się z opiniami środowisk twórczych i pozarządowych. Za przykład może posłużyć publikowany w tym numerze „List 6. stowarzyszeń inżynierskich ...”, czy też w Nr. 48 artykuł dr. inż. Edwarda Musiała pt. „Znowelizowane warunki techniczne dla instalacji elektrycznych w budynkach”.

Przepisy prawno-techniczne powinny być zgodne z prawodawstwem Unii Europejskiej, gdzie szczególne znaczenie mają tzw. dyrektywy nowego podejścia i szczegółowe wymagania w normach europejskich EN zharmonizowanych z tymi dyrektywami. Normy te mają szczególny status prawny. Wybranym normom EN, mimo zasady dobrowolności stosowania norm, organy administracji państwowej krajów członkowskich mogą nadawać rygor obligatoryjności, przywołując normy w przepisach technicznych, czy też ustanawiając akty prawne powtarzające w całości lub w części postanowienia określonej normy albo grupy norm. W tych aktach prawnych mogą być odstępstwa od wymagań norm (międzynarodowych, europejskich) uznanych za nieodpowiednie w danym kraju ze względu na nieuzasadnione nakłady finansowe albo ze względu na niezgodność z krajową tradycją techniczną (por. art. dr. inż. E. Musiała pt. „Powszechnie uznane reguły techniczne” opubl. w Nr. 46 Biuletynu INPE). Opisane zasady prawodawstwa UE w zakresie wiązania przepisów technicznych z normami nie uwzględniają możliwości przywołania norm czy grupy norm do obowiązkowego stosowania w sposób niekonkretny, ogólnikowy. Aby zmniejszyć trudności w stosowaniu krajowych aktów prawnych zawierających obowiązek stosowania Polskich Norm bez bliższego ich określenia, Redakcja INPE, publikując artykuły lub komentarze dotyczące takich aktów, będzie zamieszczała tematyczne wykazy norm związanych.

Nie do końca jasny związek Polskich Norm z krajowymi aktami prawnymi nie pomniejsza znaczenia norm w aktualizowaniu zasad wiedzy technicznej. Normy są kontrolowane pod względem ich starzenia się, nie rzadziej niż co 5 lat i ustawicznie aktualizowane. Normy przedstawiają uznane reguły techniczne. Można zatem sądzić, że Polskie Normy, choć kwalifikowane do dobrowolnego stosowania, odgrywają bardzo ważną rolę w legislacji technicznej, gdzie „obowiązek stosowania przepisów i zasad wiedzy technicznej” umiejscawia je równorzędnie z tymi przepisami. Doceniając ich znaczenie Stowarzyszenie Elektryków Polskich podjęło współpracę z Polskim Komitetem Normalizacyjnym i aktywnie włączyło się do procesu normalizacyjnego. SEP w ramach tej współpracy opracowuje i publikuje prenormy, normy i komentarze normalizacyjne (por. ofertę wydawniczą COSiW SEP - październik br.), stanowiące bardzo potrzebne uzupełnienie normalizacji krajowej i międzynarodowej. Uwadze Czytelników należy polecić te pionierskie publikacje, a szczególnie „Komentarz do normy PN-E-05115” i „Normę N SEP-E-002 - Wytyczne i komentarz”. Więcej informacji o nich ukaże się w Nr. 54 INPE.

Tadeusz Malinowski
Redaktor Naczelny